



KALIX KOMMUN

Budgetberedning 2025

Kommunfullmäktige



Innehållsförteckning

1 Vision Kalix 2030, övergripande och riktade mål	7
1.1 Beslut om skattesats och utgiftstak.....	7
1.2 God ekonomisk hushållning i kommunen och samhällsekonomiska förutsättningar	7
1.3 Finansiellt knutna mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.....	9
1.4 Verksamhetsanknutna mål med betydelse för god ekonomisk hushållning	10
1.5 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
1.6 Budgetdirektiv år 2025	12
1.7 Fördelning av pengarna år 2025.....	16
2 Driftsbudget	17
2.1 Specifikation särskilda anslag, tkr	18
2.2 Specifikation kompensation prisökningar/satsningar, tkr	19
2.3 Driftsbudget per nämnd/styrelse	20
2.4 Specifikation skatteintäkter och statsbidrag	23
3 Resultat-, balans- och finansieringsbudget.....	24
3.1 Resultatbudget	24
3.2 Balansbudget	25
3.3 Finansieringsbudget.....	26
4 Investeringsbudget	27
4.1 Specifikation investeringsbudget per nämnd/styrelse tre års tidplan, tkr	27
5 Kommunkoncern budgeterat resultat 2025-2027	29



Kommunens politiska viljeinriktning i budget 2025

Tillsammans gör vi Kalix bättre

Tiderna förändras, både ute i världen och här i Kalix. Vi lever i en osäker tid med många och stora utmaningar. Vi befinner oss i en lågkonjunktur som vi förhoppningsvis börjar se slutet på. I vår budget tar vi ansvar för framtiden genom att både gasa och bromsa. Världens blickar fortsätter att vändas mot norr och då gäller det att vi visar på handlingskraft och att vi är med i gröna omställningen. Vi har lämnat in projektansökan för utbyggnad av Kalix hamn i Karlsborg och flera företag har visat intresse för utbyggnaden.

Kalix har goda förutsättningar att kunna fortsätta vara framgångsrika och bli en starkare kommun för människor och företag att utvecklas samt växa i. Vi känner en stark tilltro till kraften hos våra medborgare som bygger vårt samhälle.

Enligt många flyttundersökningar så väljer vi människor till stor utsträckning bostadsort beroende av boendemiljö, förskola och skola, friluftsliv, idrott och kultur.

Tillsammans med näringsliv och föreningsliv bygger vi "Kalixandan" som innebär samarbete både i det lilla och i det stora, där man tillsammans hjälper och stärker varandra i en utmanande tid.

Jämställdhet, mångfald och tolerans är viktiga ledord i vårt politiska arbete. Vi fortsätter arbetet med en jämställd kommun, en jämställd arbetsplats och en jämställdhetssäkrad verksamhet. Vi prioriterar folkhälsa, och fortsatt arbete med ett tryggt och tolerant Kalix för alla.

En skola för framtiden

I förskolan och skolan läggs grunden för resten av våra barns liv. Kvalitén i verksamheten är nyckeln för att våra barn ska kunna utvecklas till självständiga och demokratiska individer, och det viktiga arbetet börjar redan i förskolan.

Arbetet i skolan ska främja en långsiktig hållbar arbetsmiljö för både elever och personal. Vi satsar fortsatt på ett inkluderande klimat där eleverna känner glädje, trygghet och studiero.

Våra lokaler ska vara ändamålsenliga så att kvalitén, pedagogiken och lärandet är huvudfokus.

Vi färdigställer vår satsning på nya moderna lokaler för en stor del av våra yrkesprogram på gymnasiet samt för vuxenutbildningen.

Det är här du som ung och vuxen ska kunna utvecklas genom ett livslångt lärande. Med stora möjligheter och modern teknik vill vi att de som önskar ska kunna bo kvar i Kalix och ta del av utbildning genom livet.

Ett rikt föreningsliv

Ett rikt kultur-, idrotts- och friluftsliv gör Kalix bättre. Under 2023 blev vi utnämnda till årets friluftskommun i Sverige. Vi har skapat ett positivt arrangemang med barnens sommarkalas, där alla har råd att delta.

Vår ungdomsgård och hur man arbetar med ungdomar lyfts ofta som ett gott exempel. Vi har ett nytt modernt ridhus som sjuder av aktivitet och är anpassat för alla åldrar, kön och funktionsvariationer. Våra föreningar bedriver ett viktigt arbete för både barn, unga och äldre.

Tillsammans med övriga invånare, näringsliv och föreningar vill vi mer. Kalixandan! Folkets hus har stora möjligheter att bli ett ännu mer levande hus genom nya aktiviteter som bidrar till ett bredare utbud. Vi vill att huset ska vara en självklar plats för barn och unga att uppleva olika aktiviteter. Furuwallen får nytt konstgräs under 2025.

Våra föreningar gör ett fantastiskt arbete för barn och ungdom, kultur och idrottsaktiviteter. Vår ambition är att fortsätta att utveckla samverkan och stötta föreningarna.

Vi vill ytterligare stärka Kalix genom att ta vara på föreningarnas, våra medborgare och näringslivets möjligheter och vilja att göra Kalix till en attraktiv boendeort.

Näringsliv/samverkan/utveckling

Kalix har ett brett näringsliv med ca 1000 företag och en tillväxt som skapar ungefär 100 nya företag per år. En viktig del att skapa nya företag är stimulera Ungt Företagande.

Ett gott näringslivsklimat ligger högt på vår agenda och vi ser att i NKI (*nöjd kundindex*) ligger Kalix på plats 3 plats i landet, och vi ska fortsätta ligga i topp i Sverige. NKI är ett viktigt mått just för att det mäter de som på riktigt har varit i kontakt med Kalix kommuns medarbetare. Det är också en av grundförutsättningarna för att Kalix ska kunna nå målet och placera oss på övre halvan i svensk näringslivsranking.

Vi ska fortsätta att hålla nära kontakt med näringslivet i Kalix genom kontinuerliga företagsbesök och föra aktiva dialoger för att tillsammans kunna utveckla och bygga ett attraktivt och företagsvänligt Kalix.

Vi kommer ta fram en näringslivsplan för att ytterligare stärka samarbetet mellan kommunen och näringslivet.

Vi kommer att fortsätta arbeta för att det skall finnas mark där företag kan bygga sin verksamhet och arbetstillfällen skapas.

Nöjd och kunnig personal

Kalix kommun har kompetenta medarbetare och för att möta medborgarnas behov ska arbetet i organisationen präglas av tillgänglighet och bra samhällsservice. För att kommunen ska utvecklas som arbetsgivare ska vi jobba hälsofrämjande med arbetsmiljö, värdegrund och kultur inom alla verksamheter.

Under 2023 har vi påbörjat arbetet med att införa tillitsbaserad styrning, det arbetet kommer fortsätta till hela organisationen omfattas. Vi fortsätter satsningen på friskvård för personalen som en del i att vara en modern arbetsgivare.

Inflyttning/landsbygdsutveckling

Kalix är en fantastisk ort att leva i, som vi måste bli ännu bättre att förmedla. Vi har valt att under 2024 anställa en inflyttningslots/landsbygdsutvecklare som skall underlätta och stödja de familjer/individer som väljer att flytta till och bosätta sig i Kalix.

För ökad inflyttning behövs fler bostäder där vår uppgift är att skapa förutsättningar för ökat bostadsbyggande. Vi har bland annat gått med i ett samarbetsprojekt med Luleå Tekniska Universitet, näringslivet och andra kommuner för att skapa nya boendeformer.

Vi kommer även fortsätta arbetet med att köpa in mark för boendeområden, där trygghet och livet mellan husen är en attraktionskraft.

Vi har påbörjat inventering av obebodda hus för att möjliggöra ytterligare inflyttning och på samma gång differentiera olika boendeformer.

Våra byar runt omkring tätorten har stora möjligheter att utvecklas i positiv riktning vilket ger inflyttning och en levande landsbygd.

Framtidens socialtjänst

Socialnämndens främsta uppgift är att ge god vård, omsorg, stöd och hjälp till våra medborgare. Kvalitetsarbetet har fortsatt hög prioritet.

Kompetensförsörjningen säkerställs där arbetsmiljön och den tillitsbaserade styrningen och ledningen är en kulturförändring, där arbetet med att gå från minutstyrning till individanpassad hemtjänst är ett exempel.

Vi ska ta vara på all personals kunskap och erfarenhet och ge brukarna större makt över sina liv.

Vi bygger ett nytt modernt särskilt boende (SÄBO) som gynnar både personal och boende.

För nuvarande och kommande generationer

Klimatet förändras och det påverkar oss alla. Att minska utsläppen från olika fossila bränslen blir en viktig del i samhällets omställning.

Arbetet med Agenda 2030 har påbörjats och fortsätter ute i våra verksamheter, det är tillsammans vi skapar förändring på riktigt.

Vi kommer fortsätta det strategiska arbetet med målet att bli koldioxidneutrala senast till 2045. För att nå det fortsätter vi att lägga resurser för att minska beroendet av fossila bränslen och investera i energieffektiviseringar. Det gör oss mindre sårbara samtidigt som vi bidrar till bättre förutsättningar för kommande generationer.

Uppdrag

Kommunstyrelsen

- Digitalisera arbetssätt - effektivisera administrativa processer
- Utredda och stärka styrningen av kommunens hållbarhetsarbete
- Utredda samordning av kanslifunktion/nämndsekreterare
- Utredda nämnds- och förvaltningsorganisationen kommunövergripande

Utbildningsnämnden

- Översyn av förskole- och grundskolestruktur samt gymnasiets organisation
- Stänga/plombera outnyttjade ytor - i samverkan med fastighetsavdelningen

Samhällsbyggnadsnämnden

- Öka det hållbara resandet - fortsätta att utveckla lokaltrafiken samt bygga gång- och cykelvägar (GC-vägar) enligt antagen plan. Möjliggöra kombinationen av resande med cykel på bussen!
- Samordna vaktmästarorganisationen FoK/SBN
- Omvärldsbevaka och utred utvecklingsmöjligheter gällande sophämningsavgifter och utökad service vid deponin

Fritids- och kulturnämnden

- Samordna vaktmästarorganisationen FoK/SBN
- Utveckla samarbetet med civilsamhället för att utveckla verksamheten
- Utredda och anpassa verksamheten till framtidens turistinformation i samverkan med övriga förvaltningar

Socialnämnden

- Införa en effektiv och anpassad schemaplanering samt öka frisknärvaron

Kommunövergripande utredningsuppdrag:

- Utveckla samverkansformer mellan förvaltningar samt andra kommuner och samhällsaktörer
- Fortsatt implementering av Tillitsbaserat ledarskap
- Värdesätta det personalsociala arbetet med 500 kr/anställd årligen

Vi Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet tror på kraften i Kalix och är redo för nästa steg på väg in i framtiden där vi tillsammans är beredda att arbeta för att klara personalförsörjningen och välfärden.

Tillsammans gör vi Kalix bättre!

Socialdemokraterna
Susanne Andersson

Centerpartiet
Robert Fredriksson

Miljöpartiet
Sven Nordlund

1 Vision Kalix 2030, övergripande och riktade mål

Vision 2030

Tillsammans gör vi Kalix bättre.

Tillsammans med medborgare, medarbetare, näringsliv och föreningsliv vill vi utveckla Kalix till en kommun där vi alla känner stolthet, trivsel och trygghet.

Övergripande mål

Hållbart

Tillsammans tar vi ansvar för människa, miljö och vår gemensamma natur. Det gör vi genom att nyttja Agenda 2030 som ett verktyg för att nå ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Jämställt

Tillsammans gör vi Kalix till en jämställd, jämlik och tolerant kommun. Genom en bra personalpolitik vill vi ge alla i våra verksamheter förutsättningar att utvecklas, trivas och känna framtidstro.

Tillgängligt

Våra verksamheter ska präglas av en tillgänglig och bra samhällsservice. Människor i alla åldrar ska känna att det är enkelt att bo, leva och flytta till vår kommun.

Riktade mål

- Vi ska ha en positiv befolkningsutveckling och skapa förutsättningar för bostadsbyggande. • Förskola, skola, vård och omsorg ska bedrivas på ett effektivt sätt med hög kvalité.
- Vår målsättning är att Kalix placeras på övre halvan i svensk näringslivsranking fram till år 2030.
- Vi ska ta vara på kraften i samhället genom kontinuerliga dialoger.
- Vi ska prioritera ökad folkhälsa, ha en nollvision mot mäns våld mot kvinnor samt minska ungas psykiska ohälsa.
- Vi ska minska utsläppen av fossila bränslen för att nå koldioxidneutralitet år 2045.

1.1 Beslut om skattesats och utgiftstak

Skattesats år 2025

Den kommunala skattesatsen är oförändrad och uppgår för år 2024 till 22,55 % (22,55 öre per krona).

Utgiftstak år 2025

99,4 % av beräknade skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

1.2 God ekonomisk hushållning i kommunen och samhällsekonomiska förutsättningar

Enligt 11 kap i kommunallagen (2017:725) ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. I denna budget fastställer kommunfullmäktige i Kalix de finansiella och verksamhetsmässiga målen som ligger till grund för uppföljning och värdering av god ekonomisk hushållning i kommunen för år 2025.

Det finansiella perspektivet anger de ekonomiska förutsättningarna eller ramarna för verksamheten som kommunen bedriver medan verksamhetsperspektivet anger kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det är en svår uppgift att göra en sammanvägd värdering av huruvida en kommun har god ekonomisk hushållning eller inte under ett specifikt år. Det finns ingen kommunövergripande mall att stödja sig på. Hänsyn skall tas såväl till de finansiella som till de verksamhetsmässiga aspekterna. Finansiella resultatmått har funnits under lång tid såsom exempelvis årets resultat, soliditet, skuldsättningsgrad, och budgetavvikelse. Dessa mått är välkända men ifrågasätts ibland som indikatorer för en god ekonomisk förvaltning beroende på faktorer såsom vart i konjunkturcykeln man befinner sig samt vilket utgångsläge en kommun har. Dessutom är det kanske inte ett enskilt år som ska utvärderas utan istället ett längre perspektiv.

Arbetet med denna budget påbörjades vintern 2023/24 i ett läge där kostnaderna snabbt stigit de senaste två åren på grund av den rusande inflationen och påföljande höjning av ränteläget. Pensionskostnaderna i sektorn påverkas kraftigt av ett högt inflationsläge och kraven på löneökningar har också varit stora inför åren 2024–2025.

Skatteintäkterna utvecklades fortfarande positivt under år 2023 på grund av den fortsatt starka arbetsmarknaden trots konjunkturnedgången. På grund av den samtidigt rådande arbetskrafts- och kompetensbristen så behöll arbetsgivarna troligtvis arbetskraften längre än vad som normalt brukar ses i en konjunkturnedgång. De stärkta skatteintäkterna innebar dock inte någon reell resursförstärkning utifrån att priser och löner som kommunen betalar ökat, utan det reala skatteunderlaget minskade med -1,4 %.

Procentuell förändring

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	5,8	5,1	2,9	4,8	4,1	4,0
Regelförändringar*	-0,5	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	6,3	4,9	3,1	4,7	4,5	4,0
Prisutveckling	4,6	6,4	4,4	-0,1	1,8	3,4
Realt skatteunderlag	1,7	-1,4	-1,3	4,9	2,6	0,6

Mot slutet av år 2023 och under början på 2024 minskar sysselsättningen och arbetslösheten ökar utifrån den rådande lågkonjunkturen. Såväl det faktiska som det reala skatteunderlaget bromsar in 2024, det reala minskar i likhet med föregående år. Per 30 april 2024 fastställer Kalix kommun en helårsprognos och i beslutsunderlaget förväntas ett totalt minusresultat för kommunen på -4,9 mnkr för året. År 2023 var det totala resultatet fortfarande positivt med drygt +12 mnkr, även om nämnderna sammantaget hade en negativ budgetavvikelse redan då.

Nuvarande samhällsekonomiska prognoser innebär att arbetsmarknaden stärks återigen under nästa år när konjunkturen stiger, vilket ger en bättre utveckling av faktiskt skatteunderlag år 2025 i jämförelse med innevarande år. Under årets första månader 2024 har nu inflationstakten sjunkit nära inflationsmålet, riksbankerna kan därmed besluta om räntesänkningar även om det poängteras att inflationsutsikterna är osäkra. Den första räntesänkningen med 0,25 % har beslutats av Riksbanken i maj 2024 och förväntningen är att ytterligare två räntesänkningar sker under andra halvåret 2024. I cirkulär 24:27 presenterade Sveriges kommuner och regioner nedan prognos för styrräntan i slutet på april 2024:

Procentuell förändring om inget annat anges

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,0	0,6	2,8	2,4	1,8
Arbetade timmar	1,8	-0,6	1,5	1,5	1,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,5	8,6	8,1	7,8
Befolkning, 15-74 år	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	3,2	5,0	5,1	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,3	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	3,8	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	6,0	1,7	1,6	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,6	0,4	1,7	2,1
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	3,00	2,25	2,25	2,30

Sammantaget ger detta kommunerna ett bättre ekonomiskt läge från och med år 2025 med stärkt köpkraft, det reala skatteunderlaget beräknas öka med 4,9 %. Framförallt får den lägre inflationen ett direkt genomslag på kommunernas pensionskostnader år 2025. När det gäller lägre räntor för kommunens långfristiga låneskuld så finns en viss trögrörlighet, de lån som omsatts i det högre ränteläget har en viss bindningstid men inte riktigt alla äldre lån med låga räntor har ännu inte heller omsatts.

De samhällsekonomiska utsikterna ser därmed bättre ut inför budget 2025 och ekonomisk plan 2026-2027 men den faktor som utmanar definitionen av god ekonomisk hushållning i Kalix kommun framåt är att de senaste årens höga investeringstakt med framförallt tre stora strategiska investeringar innebär en kraftigt ökad lånestock. Ett finansiellt mål behöver därmed formuleras som skapar förutsättningar för amortering av låneskulden så att kommunallagens målsättning att varje generation ska bära sina kostnader kan nås. Ett finansiellt mål för amortering behöver dessutom innefatta kommunkoncernen, primärt det kommunala bolaget Kalix Nya Centrum KB som äger gallerian. En ytterligare faktor som försvårar det ekonomiska läget är att en av investeringarna, nybyggnation av ett särskilt boende, också innebär en verksamhetsutökning från och med slutet på år 2025 eftersom inga beslut om minskning av annan verksamhet hittills fattats.

Det är en utmaning att i de politiska besluten balansera de behov av kommunal service en åldrande befolkning

behöver få och samtidigt stimulera kommunens yngre invånare att bo kvar i och nya invånare att flytta till kommunen genom utbud av bostäder, en bra och trygg barnomsorg och skola men också meningsfull fritid för alla invånare. Det är svårt att rekrytera kompetens inom flera yrkeskategorier och kommunen behöver vara en attraktiv arbetsgivare. Grundförutsättningen för att lyckas med alla perspektiv är att kommunen bibehåller en hållbar ekonomi. Alltför stora och snabba neddragningar bromsar utvecklingen och minskar attraktiviteten samtidigt som resurserna behöver räcka på lång sikt och till kommande generationers behov av kommunal service.

Budgeten för år 2025 innebär ett utgiftstak på 99,4 %. Budgetprocessen har utgått ifrån kommunstyrelsens beslut i november 2023 (dnr 2023–00466) där ett resultatmål på 2 % i genomsnitt under 5 år eftersträvades. Under processens gång har nämnderna presenterat stora behov utifrån de senaste årens stora kostnadsökningar och ökade lagkrav inom flera områden. Budgetunderlaget innehåller därför större kompensationer för kostnadsökningar än utgångsläget beräknade men framförallt också ett större antal särskilda anslag än tidigare, där en stor andel har syftet att ge nämnderna möjlighet till en balanserad omställning under år 2025 för att kommunen ska kunna finansiera verksamhetsutökningen inom äldreomsorgen som kommer att vara i full drift helåret 2026. Det finns effektiviseringskrav utlagda på styrelsen och samtliga nämnder redan år 2025, men med nuvarande prognoser finns också ett behov av fortsatta effektiviseringsåtgärder åren 2026–2027. De särskilda anslagen som år 2025 mildrar och ger tid att arbeta med omställning av verksamheten beräknas inte ingå från och med år 2026 då den stora kostnadsökningen från de nya särskilt boendeplatserna räknas in i den ekonomiska planen.

För att säkerställa den framtida välfärden och en positiv utveckling i Kalix kommun krävs en hållbar ekonomisk utveckling. En svag ekonomi, med hög lånebörda, begränsar möjligheten att utveckla den kommunala verksamheten framåt. Av den anledningen är det av stor vikt med måloppfyllelse gällande det resultatmål som uppgår till 1 % under planperioden fram till och med år 2027, men senast år 2030 uppgår till 2%. Ett begränsat utgiftstak under 100 % frigör likviditet som behövs för att kunna amortera minst enligt Kalix kommuns finansiella mål gällande detta och genomföra en större mängd investeringar utan att nya lån behöver upptas.

1.3 Finansiellt knutna mål med betydelse för god ekonomisk hushållning

Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den generationen konsumerar. Det innebär att resultatnivån över tiden måste säkerställa förmågan att även i framtiden producera service på nuvarande nivå. Ett överskott i verksamheten skapar ett handlingsutrymme för att utveckla den kommunala verksamheten.

Målsättningen för budget 2025 och planperiod 2026–2027 är därför att årets resultat minst skall uppgå till 1 % av skatteintäkter och statsbidrag över en rullande femårsperiod. Kommunen ser att högre resultat framåt krävs för att amortera på kommunkoncernens lån, vilka även utökas i och med större strategiska investeringar i invånarnas utbud av fritidsaktiviteter, gymnasieskola och äldreomsorg. Därför är målsättningen att nå minst 2 % år 2030 formulerad. Minimikravet under enskilt år är kommunallagens balanskrav, det vill säga att årets intäkter skall överstiga kostnaderna. De formulerade styrtalen ger möjlighet att under besvärliga konjunkturtider göra avkall på överskottsmålet, men å andra sidan krävs det betydligt starkare resultat under kommande år för att på längre sikt infria den fastlagda ekonomiska målsättningen.

- **Resultatet ska i genomsnitt under planperioden och i genomsnitt 5 år bakåt uppgå till minst 1 %. Senast år 2030 ska 2 % i genomsnitt 5 år bakåt uppnås.**

Kommunen kan påverka sina räntekostnader genom att minska låneskulden, amortera. Ju lägre låneskuld desto lägre räntekostnader får kommunen samt att det av budget inte behöver avsättas lika stora belopp för att klara räntekostnaderna. Under de närmsta åren sker flera stora investeringar som kräver upplåning och därmed uppstår kravet på utrymme för amortering.

- **Inom kommunkoncernen ska minst 10 mnkr amorteras årligen från och med år 2025. Primärkommunen eftersträvar ytterligare 30 mnkr inom planperioden.**

- För åren 2025–2027 kan ytterligare amortering, enligt nuvarande prognoser och målsättningen för likviditet och betalningsberedskap i kommunens finanspolicy, endast ske om resultatet förbättras i förhållande till detta budgetbeslut.

- **Kommunens långfristiga skulder kronor/invånare i Kalix ska ej överstiga rikets medeltal.**

En grundläggande förutsättning för en gynnsam utveckling av ekonomin är att verksamhets- och ekonomistyrning är tydlig så att nämnder, styrelser och förvaltningar håller sina tilldelade budgetar. Ett viktigt instrument för information om verksamhetsutvecklingen är kontinuerlig prognosrapportering gällande det ekonomiska utfallet till kommunstyrelsen. I rapporteringen är det viktigt att iakttä god prognossäkerhet med låg avvikelse för att ge de styrande tillförlitliga underlag till beslut. Detta sammantaget ger goda förutsättningar för kommunstyrelsen att utöva sin uppsiktsplikt.

- **Uppföljningen av nämndernas driftföljksamhet samt avvikelse mot budgeterat resultat genomförs vid sex (6) tillfällen under året (ej per januari, mars, maj, juli, september och november) Dessa uppföljningar redovisas till närmast efterföljande kommunstyrelsesammanträde. Vid större oförutsedda händelser ska förvaltningen och nämnden rapportera tätare till kommunstyrelsen.**
- **Prognossäkerheten ska vara god, högst 1 % avvikelse.**

1.4 Verksamhetsanknutna mål med betydelse för god ekonomisk hushållning

- Vi ska ha en positiv befolkningsutveckling och skapa förutsättningar för bostadsbyggande.
- Förskola, skola, vård och omsorg ska bedrivas på ett effektivt sätt med hög kvalitet.
- Vår målsättning är att Kalix placeras på övre halvan i svensk näringslivsranking fram till år 2030.
- Vi ska ta vara på kraften i samhället genom kontinuerliga dialoger.
- Vi ska prioritera ökad folkhälsa, ha en nollvision mot mäns våld mot kvinnor samt minska ungas psykiska ohälsa.
- Vi ska minska utsläppen av fossila bränslen för att nå koldioxidneutralitet år 2045.

1.5 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I kapitel 2.2 God ekonomisk hushållning beskrivs det samhällsekonomiska läget utifrån kommunens situation när God ekonomisk hushållning ska definieras för budgetåret 2025 och ekonomisk plan 2026–2027.

Sammanfattningsvis förväntas den rådande lågkonjunkturen vända uppåt år 2025 efter att inflationen bromsat in under år 2024, räntesänkningar följer och de reala inkomsterna stärks, såväl för hushållen som för kommunsektorn. Åren 2023–2024 har inneburit kraftigt tappad köpkraft, och för kommunerna har särskilt pensionskostnaderna som påverkas av föregående års inflationsnivå varit betungande.

Sveriges regioner och kommuner presenterade vårens ekonomirapport den 14 maj 2024 och detta avsnitt baseras till största del på den källan. Sammanfattningsvis följer Kalix kommuns utmaningar hela sektorns utmaningar i form av ökade priser, högt investeringsbehov samt hur demografins utveckling utmanar den kommunala servicens anpassning.

År 2023 redovisade en av fyra kommuner underskott och hälften av dem använde RUR. Positiva budgetavvikelser fanns på grund av högre skatteintäkter och generella statsbidrag. Delvis var de generella statsbidragen högre på grund av att vissa statsbidrag inom äldreomsorgen, bland annat för att öka antalet sjuksköterskor och minska timanställningar, klassificerades om från riktade till generella. Positiva avvikelser finns även i kommunerna för finansnettot. En återhämtning på börsen under året resulterade i realiserade vinster på finansiella placeringar, för en del kommuner var intäkterna från exploateringar också relativt höga. Verksamhetens resultat, nämndernas verksamhetsområden, försämrades mellan 2022 och 2023 för 252 kommuner vilket motsvarar 87 procent av samtliga kommuner. Inom grundskolan har drygt en tredjedel av kommunerna underskott. Orsaker som lyfts är högre kostnader för särskilt stöd eller ökade behov hos eleverna. Inom flera verksamhetsområden anges också underskott till följd av prisökningar på varor och tjänster samt hyreshöjningar. Underskotten inom individ- och familjeomsorgen förklaras i huvudsak av fler och dyrare placeringar framför allt för barn och unga. Detta uppges bero på fler komplexa fall samt ökade krav på främst brottsförebyggande placeringar. Utöver fler brukare inom äldreomsorgen är höga kostnader för bemanning en utmaning i många kommuner, i form av dyra och kostsamma lösningar till följd av personalbrist men också ineffektiv bemanning. Kompetens- och personalförsörjning tillhör kommunernas stora utmaningar arbete pågår i sektorn för att lösa detta.

Även resultaten efter finansiella poster blev sämre för sammanlagt 230 kommuner, nära 80 procent. Kalix kommuns bokslut och ekonomiska utveckling följer sektorns. Nämndernas budgetavvikelse vände från sammanlagt positivt år 2022 med drygt +10 mnkr till -9,1 mnkr år 2023. Även i Kalix hade skolan en större negativ budgetavvikelse till stor del hänförlig till att barn med särskilda behov behöver mer stöd. De positiva budgetavvikelserna gällande skatteintäkter och finansnettot uppvägde till ett totalt positivt resultat. Men utgiftstaket ökade ändå från 97 % år 2022 till 99 % år 2023. Hela kommunsektorns överskott uppgick till 25 miljarder kronor, vilket motsvarar 3,5 procent av skatter och generella statsbidrag.

År 2024 fortsätter resultaten att falla i kommunerna, till historiskt låga nivåer. I många kommuner gick verksamheterna med underskott jämfört med budget redan förra året och årets förutsättningar ger litet utrymme för satsningar. Fortsatt höga pris- och räntenivåer pressar kommunernas ekonomi samtidigt som skatteunderlaget 2024 väntas öka långsammare än på många år. De ljusare ekonomiska förutsättningarna för 2025 hänger till stor del ihop med minskade pensionskostnader till följd av lägre inflation. Kostnadsökningarna i verksamheterna tar längre tid att anpassa sig till men en viss återhämtning av konjunkturen ger en relativt bra skatteunderlagsutveckling 2025 vilket förbättrar resultaten. En stor majoritet av ekonomicheferna i kommunerna anger i den enkät som presenteras i SKR:s ekonomirapport i maj 2024 att förutsättningarna för 2025 är något eller mycket bättre jämfört med 2024.

Investeringsnivåerna för 2022 ökade efter att ha minskat under pandemiåren 2020 och 2021. En anledning är att inflationen inneburit ökade byggpriser. Kommunernas investeringar beräknas ha ökat med ytterligare 9 procent år 2023. Som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarar investeringsutgifterna 12,8 procent 2023 och de börjar närma sig samma höga nivå som 2018–2019. Kommunernas investeringsbudget för 2024 visar på fortsatt ökade utgifter. De två senaste åren har genomförandegraden av budgeterade investeringar varit hög, nära 90 procent. SKR bedömer att genomförandegraden kommer att vara fortsatt hög.

Självfinansieringsgraden av investeringar har i genomsnitt varit 76 procent under de senaste tio åren. Under åren 2020–2022 var resultaten mycket starka i kommunerna och investeringarna finansierades till stora delar av egna medel. När resultaten nu har fallit tre år i rad ökar istället behovet av extern finansiering, antingen via ökad upplåning eller försäljning av tillgångar. För Kalix del ser också trenden gällande investeringar samma ut med ökad mängd investeringar och behov av upplåning.

Demografins utveckling innebär minskade barnantal men fler äldre. Befolkningen i förskoleåldern minskade mellan 2022 och 2023 i genomsnitt med 2,6 procent i 256 kommuner och i nästan en av tre kommuner med mer än fem procent. Antalet barn i grundskoleåldern var i princip oförändrat i riket men minskade i knappt hälften av kommunerna. Befolkningen i gymnasieåldern ökade totalt med 1,6 procent, samtidigt som den minskade i 114 kommuner. I några kommuner är förändringen av antalet invånare i gymnasieåldern mycket stor mellan åren, över 10 procent. Enligt SCB:s befolkningsprognos från april 2024 minskar antalet födda barn väsentligt mycket mer än tidigare prognoser visat. Det kommer att påverka såväl behoven inom förskola och grundskola på några års sikt. På flera håll minskar behoven kraftigt redan nu och anpassningar till nya lägre behovsprognoser pågår.

Befolkningen 80 år och äldre ökade i nästan alla kommuner 2023. Under de kommande tio åren, fram till 2033, förväntas antalet invånare som är 80 år eller äldre öka med nästan 40 procent enligt den senaste befolkningsprognosen från SCB. Givet samma nyttjandemönster som idag medför det stora behov av äldreomsorg framåt. Över tid har dock andelen äldre med behov av hemtjänst eller särskilt boende minskat. Mellan 2016 och 2022 sjönk andelen invånare med särskilt boende eller hemtjänst från 34 till 28 procent bland de som var 80 år eller äldre. Förbättrad hälsa hos de äldre förklarar till stor del det förändrade mönstret men även ändrade preferenser och förändringar i den kommunala verksamheten kan ha bidragit till minskningen. Prognoserna för utvecklingen av behovet av äldreomsorg framåt är av stor vikt för kommunernas planering och dimensionering av verksamheten.

Med anledning av det säkerhetspolitiska omvärldsläget pågår aktiviteter i kommunerna för att stärka beredskapen. Kommunerna saknar dock besked om exempelvis hur lång tid de ska ha beredskap för och vilken ersättning de får för åtgärder. Kommunerna är mycket viktiga för landets civila försvar eftersom de ansvarar för samhällsviktiga verksamheter, men det är statens ansvar att skjuta till de medel som behövs för det civila försvaret. Budskapet från staten är att det rådande säkerhetsläget innebär att kommunerna behöver agera genast. Den statliga utredningen "Kommuners och regioners grundläggande beredskapsansvar" ger förhoppningsvis mer vägledning när resultatet presenteras senare i år.

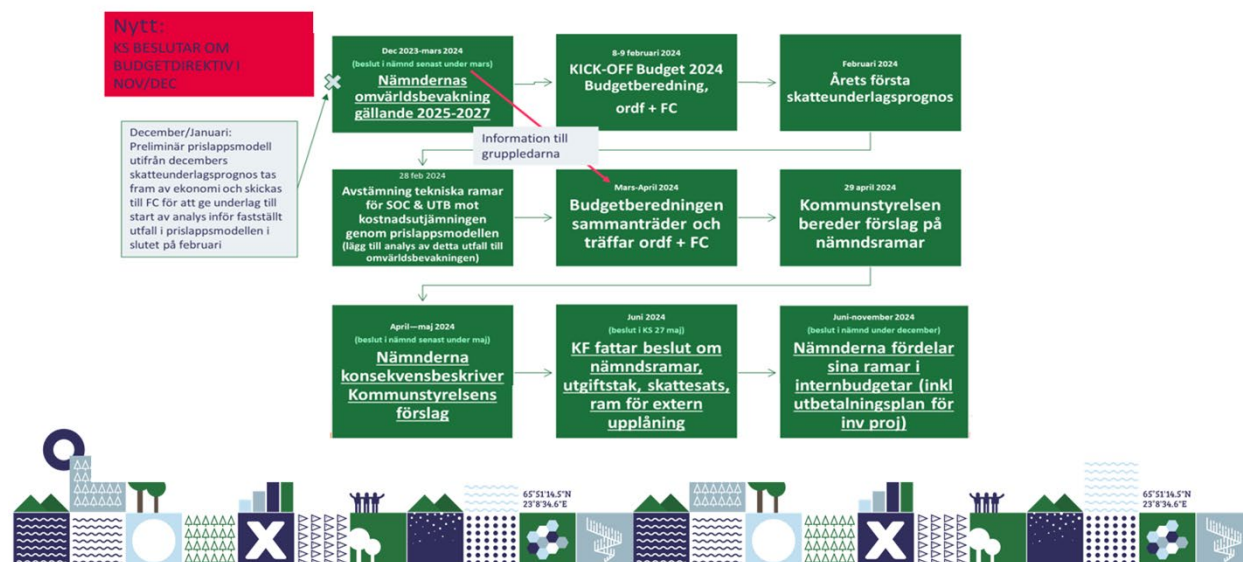
Regeringens förslag i vårbudgeten innebär marginella effekter för den kommunala ekonomin. Effekten av förstärkningen av de riktade statsbidragen till skolområdet är svårbedömd enligt SKR, eftersom bidraget endast avser 2024 och informationen är knapphändig.

1.6 Budgetdirektiv år 2025

Budgetprocessen i kommunen

Kalix°

Budgetprocessen 2025



Kommunen är en politiskt styrd organisation, där ett eller flera partier styr kommunen under varje mandatperiod. Budget för nästkommande budgetår beslutas av kommunfullmäktige i juni, förutom när det är valår, då tas definitivt beslut i november. Ovan bild visar Kalix kommuns budgetprocess inför år 2025 samt planperioden 2026–2027.

Inför budgetbeslut i juni startar budgetprocessen med nämndernas omvärldsbevakning där anvisningarna till förvaltningarnas arbete utgått ifrån prognoserna om samhällsekonomin utveckling och kommunstyrelsens beslut om budgetdirektiv från november 2023 (dnr 2023–00466). Det vill säga att nämnderna kan förvänta sig minskade budgetramar för att kunna finansiera nya särskilt boende-platser från och med år 2026 samt ge kommunen möjlighet att amortera på egen låneskuld och det skuldtungda kommunala bolaget som äger Gallerian i Kalix. Nämnderna har som uppgift att presentera deras förslag på möjliga effektiviseringsåtgärder i dokumentet.

I mitten på februari kommer årets första skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner, då räknas också nämndernas tekniska ramar fram. Prislappsverksamheterna (äldreomsorg, förskola, fritids, grund- och gymnasieskola samt individ- och familjeomsorg inom socialnämnden och Komvux inom utbildningsnämndens ram jämförs med kostnadsutjämnings utfall och precis som tidigare år visar modellen att Kalix kommun satsat på dessa verksamheter. Utbildning i Kalix kostar drygt 40 mnkr mer än modellen visar och socialnämnden, inklusive individ- och familjeomsorgen, kostar cirka 68 mnkr mer - där fördelningen är nästan 50 mnkr för äldreomsorgen och resten för den sistnämnda verksamheten. Modellen visar ett utgångsläge med genomsnittlig kvalitet på prislappsverksamheterna, med anpassning till en lång rad av kommunens särdrag i fråga om demografi, avstånd m.m. och sedan har kommunens tidigare års budgetramar jämförts med detta. Det är en modell och beräkningen blir aldrig exakt, men det ger en fingervisning om att det kan finnas potential att minska kostnader, eller omvänt kan man förvänta sig en högre kvalitet utifrån att Kalix lägger mer resurser på dessa verksamheter. Analysen har hittills visat att Kalix kommun har satsat mer på ett brett utbud av gymnasieprogram, skolstrukturen samt fler platser i särskilt boende inom äldreomsorgen än den genomsnittliga nivå av välfärd som kostnadsutjämnningen anger. Gällande individ- och familjeomsorgen lyfter socialnämnden det faktum att mäns våld mot kvinnor och barn kostar samhället mycket i mänskligt lidande men också ekonomiskt.

Under april sammanträder budgetberedningen och bearbetar ett förslag till fördelning av budgetramar till nämnderna. Nämndsordförande och förvaltningschef besöker budgetberedningen under den här tiden och redogör för sitt nämndsbeslutade budgetberedningsdokument och analys av omvärldens påverkan på deras verksamhet samt har dialog runt det. Budgetberedningen presenterar sitt första förslag på nämndsramar, både investeringar och drift under andra hälften av april och detta förslag konsekvensbeskrivs av nämnderna. I maj går budgetberedningens slutgiltiga förslag vidare till beslut i kommunstyrelsen och senare kommunfullmäktige i juni. Förslaget förhandlas fackligt innan kommunstyrelsens sammanträde.

Kommunens mål och vision som kommunfullmäktige fattar beslut om utgör grunden som budgetarbetet i Kalix kommun ska utgå ifrån, se tidigare avsnitt om dessa.

Driftsbudget

Pensionskostnaderna förväntas minska år 2025. Den kompensation för nämndernas kostnadsökningar genom ett ökat PO-pålägg (personalomkostnadspålägg) åren 2023–2024 återtas år 2025. Enligt Skandikons pensionsskultsberäkning per 31 mars 2024 är antagandet att pensionskostnaderna, exklusive de finansiella effekterna, minskar med drygt 30 mnkr och av den anledningen minskas nämndernas anslag med motsvarande. SKR har presenterat ett preliminärt PO-pålägg på 41,4 % för år 2025 (att jämföra med 47,18 % år 2024, även om Kalix debiterar 44,25 % enligt Skandikons beräkning). De senaste åren har SKR:s beräknade PO legat högre än det PO-pålägg Kalix kommun har debiterat utifrån Skandikons beräkningar per augusti. Ur den osäkerheten reserveras en central budgetpost på drygt 6 mnkr för att senare kunna kompensera nämnderna utifrån eventuellt behov efter höstens mer aktuella beräkningar.

Räntekostnaderna inom finansnettot beräknas stiga utifrån ökad total av långfristiga lån.

Nämndernas budgetramar ökar totalt med drygt 21 mnkr genom permanenta ökningar, men utöver detta är nästan 19 mnkr utdelade i särskilda anslag. Syftet med 11 mnkr av de särskilda anslagen är att utbildningsnämnden, fritids- och kulturnämnden samt socialnämnden ska få år 2025 på sig att arbeta med effektiviseringar av sina verksamheter inför år 2026 då medel behöver ha frigjorts för drift av det nya säbo:t och fler boendeplatser. Gällande övriga särskilda anslag är meningen att de ska utvärderas/utredas/avvakta beslut om extern finansiering på nytt inför kommande år. Effektiviseringskraven ligger på 17 mnkr för nämnderna tillsammans med ett indirekt effektiviseringskrav utifrån att samhällsbyggnadsnämnden varslar om kostnadsökningar efter revidering av internhyra med 5 mnkr och kostpris med drygt 2 mnkr enligt antagen modell samt lokalvårdspris med ytterligare 2 mnkr efter kommande förslag om revidering. Dessa priser fastläs under hösten. De ökande kostnaderna fördelar sig på nämnderna utifrån nyttjande av lokaler och köp av kost inom verksamheterna. Skola och förskola kommer att drabbas av en stor andel av kostnadsökningarna och behöver därmed se över att minska sina lokalytor.

Storleken på budgetutrymme för löneökningar har äskats av arbetsgivarenheten och också budgeterats.

En större verksamhetsförändring sker genom att IT-enhetens budget fördelas ut till nämnderna som från och med år 2025 kommer att internt köpa IT-tjänster.

Nämnderna tilldelas budget för avskrivningskostnader, genom den förändring av deras befintliga budget som beräknas efter färdigsavskrivna objekt iakttagits samt nya planerade investeringar. Budget för internränta fördelas inte längre inför budgetåret 2025 utan läggs till nämndernas ramar i efterhand när årets första aktivering är genomförd i anläggningsreskontra enligt tidigare budgeteringsmodell.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten är totalt hög i kommunen utifrån att den beslutade strategiska investeringen som utgörs av nybyggnation av ett särskilt boende ska slutföras under år 2025.

Ramen för investeringar inom vatten och avlopp är hög med 42 mnkr, att jämföra med en för tidigare år normal nivå på 15–20 mnkr, enligt samhällsbyggnadsnämndens äskande. Höga investeringar ger högre avskrivningskostnader under många år framåt och därmed kommer fullmäktige, allt annat lika, att behöva fatta beslut om en höjd VA-taxa framöver.

I övrigt innehåller den få särskilt utpekade, så kallade stjärnmärkta, anslag utan till största del lämnar fullmäktige till nämnderna att fördela ramarna. Fördelningen av ramar baseras på nämndernas Budgetberedningsdokument som de antagit i mars 2024. Utrymmet för investeringar begränsas av en hög resultatnivå i kommunen samt behovet att amortera på koncernens låneskuld.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Budgeten baseras på Sveriges kommuners och regioners, SKR, skatteunderlagsprognos i cirkulär 24:27 publicerat i april 2024. Prognosen bygger på antagandet att kommunens invånare minskar med 100 personer under året. Statistiska centralbyrån, SCB, har publicerat siffror för första kvartalet 2024 och det kan finnas svårigheter att nå det antagandet utifrån att Kalix kommun tappat -76 invånare redan under årets första tre månader.

Balanskrav

Kommunen har inga underskott att återställa per den sista december 2023. Prognosen i per 30 april 2024 indikerar att 4,9 mkr kommer att disponeras från kommunens resultatutjämningsreserv (RUR), som totalt uppgår till

47,1 mkr per 2023-12-31. Prognosen i SKR:s cirkulär 24:27 från april 2024 är att utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket år 2024 är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling syns i nedan tabell; det prognostiserat tioåriga genomsnittet samt årlig utveckling.

Förändring i procent per år

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
Genomsnitt 10 år	4,4	4,5	4,5	4,5	4,4
Årlig ökning	4,9	3,1	4,7	4,5	4,0
Differens	0,6	-1,4	0,3	0,0	-0,4

Källor: Skatteverket och SKR.

Fullmäktige beslutade om riktlinjer för kommunens resultatutjämningsreserv den 27 november 2017 §189. I riktlinjerna finns följande text om disponering av medel ur RUR: *Enligt 8 kap 3 § i kommunallagen stipuleras att medel från resultatutjämningsreserven får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. I första hand ska resultatutjämningsreserven användas för att reglera underskott i bokslutet som uppkommit till följd av att skatteunderlaget utvecklats ogynnsamt. Kalix kommuns lokala tillämpning innebär att uttag ur reserven får göras när förändringen av årets underliggande skatteunderlag understiger utvecklingen av skatteunderlagets genomsnitt för de senaste 10 åren. En ytterligare förutsättning är att balanskravsresultatet är negativt och reserven får då användas för att nå upp till ett nollresultat. Dock får maximalt högst 70 procent av reserven nyttjas vid ett enskilt år. Beslut om att disponera medel från RUR bör preliminärt fattas i samband med budgetarbetet. Då det kan vara svårt att bedöma hur hårt en konjunkturcykel påverkar skatteunderlagets utveckling är det först i samband med årsredovisningen som det slutgiltiga uttaget fastställs. Kommunstyrelsen lämnar då förslag till kommunfullmäktige avseende storleken på dispositionen.*

Utifrån riktlinjerna kan därmed RUR nyttjas i Kalix kommun under år 2024, men inte år 2025. Denna budget innebär inte heller ett behov av detta eftersom det budgeterade resultatet är positivt.

Resultat

Det budgeterade resultatet i kommunen uppgår till 7,7 mnkr under år 2025 och totalt 57,5 mnkr åren 2025–2027. År 2025 är utgiftstaket (kommunens kostnader som andel av skatteintäkter och statsbidrag) 99,4 % och sammanslaget över perioden är det 98,6 %. För att uppnå detta behöver kommunen effektivisera 38 mnkr under planperioden men även minska särskilda anslag med nästan 17 mnkr från och med år 2026. Verksamhetsutökningar med 68,8 mnkr är inräknade varav öppnandet av nya särskilda boende-platser är den enskilt största med beräknad kostnad på ca 27 mnkr. Utöver detta tillkommer löneökningarnas kostnader med drygt 80 mnkr på de tre åren. Nivån på kommunens resultat bestämmer också det utrymme kommunen kan investera för med självfinansierade medel samt möjligheten att amortera på lån.

Fullmäktige lämnar följande utredningsuppdrag som stöd till nämnderna för att nå ett utfall i balans med sina tilldelade budgetramar innehållandes effektiviseringskrav i enlighet med ovan:

Kommunstyrelsen

- Digitalisera arbetssätt - effektivisera administrativa processer
- Utredda och stärka styrningen av kommunens hållbarhetsarbete
- Utredda samordning av kanslifunktion/nämndsekreterare
- Utredda nämnds- och förvaltningsorganisationen kommunövergripande

Utbildningsnämnden

- Översyn av förskole- och grundskolestruktur samt gymnasiets organisation
- Stänga/plombera outnyttjade ytor - i samverkan med fastighetsavdelningen

Samhällsbyggnadsnämnden

- Öka det hållbara resandet - fortsätta att utveckla lokaltrafiken samt bygga GC-vägar enligt antagen plan. Möjliggöra kombinationen av resande med cykel på bussen!
- Samordna vaktmästarorganisationen FoK/SBN
- Omvärldsbevaka och utred utvecklingsmöjligheter gällande sophämningsavgifter och utökad service vid deponin

Fritids- och kulturnämnden

- Samordna vaktmästarorganisationen FoK/SBN
- Utveckla samarbetet med civilsamhället för att utveckla verksamheten
- Utredda och anpassa verksamheten till framtidens turistinformation i samverkan med övriga förvaltningar

Socialnämnden

- Införa en effektiv och anpassad schemaplanering samt öka frisknärvaron

Kommunövergripande utredningsuppdrag:

- Utveckla samverkansformer mellan förvaltningar samt andra kommuner och samhällsaktörer
- Fortsatt implementering av Tillitsbaserat ledarskap
- Värdesätta det personalsociala arbetet med 500 kr/anställd årligen

Hållbarhetsanalys

Kommunens arbete med hållbar utveckling är ett ständigt pågående arbete. Hållbarhetsarbetet leds av kommunens hållbarhetsstrateg och involverar alla förvaltningar, nämnder, de kommunala bolagen och stiftelsen.

Kalix kommun delar Brundtlandkommissionens syn på hållbar utveckling, vilken beskriver det som en process där vi möter dagens behov utan att riskera framtida generationers möjligheter att möta sina. Hållbar utveckling innehåller tre delar: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet – vilka alla är beroende av varandra.

- **Ekologisk hållbarhet** handlar om att skydda den biologiska mångfalden och naturmiljön, för att trygga människans och ekosystemens överlevnad.
- **Ekonomisk hållbarhet** innebär att alla resurser – mänskliga och materiella – hanteras ansvarsfullt och med eftertanke. Det betyder också att varje generation bär sina egna kostnader, i stället för att skjuta dem på framtiden.
- **Social hållbarhet** handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt samhälle, där alla har lika värde och grundläggande mänskliga behov uppfylls.

Hållbarhetsarbetet är något som alla verksamheter ansvarar för, men kanaliseras till stor del genom styrgruppen, den centrala arbetsgruppen samt de arbetsgrupper som finns inom varje förvaltning.

I styrgruppen ingår ordförande för respektive nämnd, två ledamöter från oppositionen, förvaltningscheferna (inkl. kommundirektör), vd för Kalixbo, en representant för KIAB samt kommunens trygghets- och preventionssamordnare. Hållbarhetsstrategen är sammankallande och styrgruppens ordförande är Sven Nordlund (mp).

I november 2023 antog kommunfullmäktige en koncernövergripande hållbarhetspolicy. År 2024 och framåt handlar arbetet om att konkretisera policyns intentioner.

Ett exempel på ett projekt som startat upp är *Munkmodellen i kommunalt hållbarhetsarbete – metodutveckling och implementering i tre små svenska kommuner*. Projektet syftar till att utforska munkmodellen och möjligheterna att använda den i offentlig sektor. Rise är projektägare och deltar, förutom Kalix kommun gör Tomelilla och Vadstena kommuner. Munkmodellen erbjuder ett annat ekonomiskt synsätt än det traditionella ekonomiskt tänkande vi haft under en lång tid. Enligt det munkekonomiska ramverket kan en ekonomi bara ses som välmående om den förmår leva upp till en rad sociala grundvillkor (t.ex. energi, hälsa och, jämställdhet) samt inom planetens gränser. Projektet förväntas bidra till stärkt kapacitet hos de deltagande, liksom andra kommuner och intresserade, att driva en energi- och klimatomställning som är mer rättvis för alla såväl lokalt som globalt.

1.7 Fördelning av pengarna år 2025

Budget, tkr	2025
Kommunstyrelsen	81 182
Internhyra, revidering	0
Valnämnden	70
Utbildningsnämnden	440 023
Samhällsbyggnadsnämnden	108 125
VA	0
Renhållning	0
Jävsnämnden	50
Fritids- och kulturnämnden	53 845
Socialnämnden	546 305
Pensionskostnad	32 950
Internränta	0
Finansnetto	16 800
	1 279 350

2 Driftsbudget

Nettoram, tkr	Nettobudget 2024 inkl löneökningar	Förändring PO 2025	Förändring kap. tjänst	Särskilda anslag 2024	Särskilda anslag 2025	Verksamhetsf örändringar IT	Kompensation prisökningar/ satsningar	Effektivisering ar	Kompens Löneökn from 1 april 2025	Nettobudget 2025
Kommunstyrelsen	94 034	-1 795	1 043	-4 100	3 525	-12 950	2 025	-2 500	1 900	81 182
Internhyra - ökning pga. internränta 1,25 %-2,5% 2024	4 322		-4 322							
Valnämnden	700		0	-630						70
Utbildningsnämnden	426 832	-10 198	-141	-500	5 000	6 700	5 080	-3 500	10 750	440 023
Samhällsbyggnadsnämnden	120 527	-2 601	-14 366	-3 785	3 750	1 700	2 700	-2 500	2 700	108 125
varav VA	0		0	0						0
varav Renhållning	0		0							0
Jävsnämnden	50		0	0						50
Fritids- och kulturnämnden	53 595	-660	-265	-500	1 550	375	0	-1 000	750	53 845
Socialnämnden	532 222	-14 780	-62	-150	5 150	4 175	12 500	-8 500	15 750	546 305
Summa nämnder:	1 232 282	-30 034	-18 113	-9 665	18 975	0	21 805	-17 500	31 850	1 229 600
Internränta	-32 052									0
Pensioner, fördyrat PO	9 907									6 450
Pensioner (före -98)	24 700									26 500
Finansnetto	11 960									16 800
Total ram kommunen	1 246 797									1 279 350
Skatteprognos i budget	-1 240 847									-1 287 095
Budgeterat resultat	5 950									-7 745
Utgiftstak, %	100,5									99,4

2.1 Specifikation särskilda anslag, tkr

Kommunstyrelsen	2025	2026	2027
Licens och drift e-handelssystem	500	500	
Införande DCBD	1 500	1 400	1 400
Arkiv- och diariesystem - digitalisering	100	100	
Ny grafisk profil	75	0	0
IT-säkerhet SOC/SIEM-lösning	600		
Destinationsutveckling	750		
Summa Kommunstyrelsen	3 525	2 000	1 400
Valnämnden	2025	2026	2027
	0	0	0
Summa Valnämnden	0	0	0
Utbildningsnämnden	2025	2026	2027
Verksamhetsomställning	5 000	0	0
Summa Utbildningsnämnden	5 000	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	2025	2026	2027
Exploatering	3 000		
Vattentjänstplan	300	0	0
Utveckla samordning lokaltrafik & skolskjutsar varav VA varav Renhållning	450	0	0
Summa Samhällsbyggnadsnämnden	3 750	0	0
Jävsnämnden	2025	2026	2027
	0	0	0
Summa Jävsnämnden	0	0	0
Fritids- och kulturnämnden	2025	2026	2027
Nyborgs SK Dnr 2023–00536	50	50	50
Evenemang	500		
Verksamhetsomställning	1 000	0	0
Summa Fritids- och kulturnämnden	1 550	50	50
Socialnämnden	2025	2026	2027
Arbete med våldsutsatta kvinnor och barn	150	150	150
Verksamhetsomställning	5 000	0	0
Summa Socialnämnden	5 150	150	150
Summa särskilda anslag	18 975	2 200	1 600

2.2 Specifikation kompensation prisökningar/satsningar, tkr

Kommunstyrelsen	2025
Informationssäkerhetssamordnare	350
Tillgänglighetsanpassad hemsida	100
Kommunövergripande friskvårdsbudget	300
Kompensation övriga kostnadsökningar	1 275
Summa Kommunstyrelsen	2 025
Valnämnden	2025
	0
Summa Valnämnden	0
Utbildningsnämnden	2025
Barn i behov av särskilt stöd, utveckling av arbetssätt	1 000
Ökade läromedelskostnader	1 500
Kompensation övriga kostnadsökningar	2 580
Summa Utbildningsnämnden	5 080
Samhällsbyggnadsnämnden	2025
Trafikplanerare: handläggning av skolskjutsar och lokaltrafiken samordnas	700
Kompensation övriga kostnadsökningar	2 000
Summa Samhällsbyggnadsnämnden	2 700
Jävsnämnden	2025
	0
Summa Jävsnämnden	0
Fritids- och kulturnämnden	2025
	0
Summa Fritids- och kulturnämnden	0
Socialnämnden	2025
Skyddat boende våldsutsatta kvinnor och barn	500
Driftkostnader fler platser särskilt boende fr.o.m. hösten 2025	5 000
Nära vård-/hemtagningsteam (tidigare finansierat med statsbidrag)	2 400
Kompensation övriga kostnadsökningar inklusive arbetskläder- och skor	4 600
Summa Socialnämnden	12 500
Summa nya prioriteringar	21 805

2.3 Driftsbudget per nämnd/styrelse

Kommunstyrelsens driftsbudget

Budgetram, tkr	2025	2024
Nettobudgetram	94 034	84 809
Löneökning föregående år	0	2 285
Löneökning 2025	1 900	0
Effektivisering inkl kvinnojouren	-2 500	0
Kompensation prisökningar/satsningar	2 025	1 050
Verksamhetsförändringar IT-tjänstekatalog	-12 950	0
Återläggning Särskilda anslag	-4 100	0
Särskilda anslag	3 525	4 100
Förändring kapitaltjänst	1 043	-5
Förändrat PO-pålägg 2023–2025	-1 795	1 795
Summa Kommunstyrelsen	81 182	94 034

Kommunstyrelsens utredningsuppdrag

- Digitalisera arbetssätt - effektivisera administrativa processer
- Utreda och stärka styrningen av kommunens hållbarhetsarbete
- Utreda samordning av kanslifunktion/nämndsekreterare
- Utreda nämnds- och förvaltningsorganisationen kommunövergripande

Kommunövergripande poster, Kommunstyrelsen

Kommunövergripande poster, tkr	2025	2024
Nettobudgetram	4 322	3 203
Löneökningar lokalvårdsenheten 2024		565
Flytt av nettobudgetram löneuppräknings Lokaltjänsten till SBN		-3 768
Kompensation ökad internhyra pga. internränteökning 1,25-2,5% 2023-2024*	-4 322	4 322
Löneuppräkning, särskilda satsningar 2025		0
Total	0	4 322

Kommunövergripande utredningsuppdrag

- Utveckla samverkansformer mellan förvaltningar samt andra kommuner och samhällsaktörer.
- Fortsatt implementering av Tillitsbaserat ledarskap
- Värdesätta det personalsociala arbetet med 500 kr/anställd årligen

Valnämndens driftsbudget

Budgetram, tkr	2025	2024
Nettobudgetram	700	70
Effektivisering		
Kompensation prisökningar/satsningar		
Återläggning Särskilda anslag	-630	
Särskilda anslag		630
Summa Valnämnden	70	700

Utbildningsnämndens driftsbudget

Budgettram, tkr	2025	2024
Nettobudgettram	426 832	401 655
Löneökning föregående år		12 380
Löneökning 2025	10 750	
Effektivisering	-3 500	0
Kompensation prisökningar/satsningar	5 080	3 610
Verksamhetsförändringar IT-tjänstekatalog	6 700	
Återläggning Särskilda anslag	-500	0
Särskilda anslag	5 000	500
Förändring kapitaltjänst	-141	-1 511
Förändrat PO-pålägg 2023-2025	-10 198	10 198
Summa Utbildningsnämnden	440 023	426 832

Utbildningsnämndens utredningsuppdrag

- Översyn av förskole- och grundskolestruktur samt gymnasiets organisation
- Stänga/plombera outnyttjade ytor – i samverkan med fastighetsavdelningen

Samhällsbyggnadsnämndens driftsbudget

Budgettram, tkr	2025	2024
Nettobudgettram	120 527	109 372
varav VA	0	0
varav Renhållning	0	0
Löneökning föregående år		3 075
Löneökning 2025	2 700	
Verksamhetsförändringar	1 700	3 768
varav PO-pålägg 2023		565
Kompensation prisökningar/satsningar	2 700	950
Effektiviseringar	-2 500	
Återläggning Särskilda anslag	-3 785	-870
Särskilda anslag	3 750	3 785
Förändring kapitaltjänst	-14 366	-1 589
varav VA		
varav Renhållning		
Förändrat PO-pålägg 2023-2025	-2 601	2036
Summa Samhällsbyggnadsnämnden	108 125	120 527

Samhällsbyggnadsnämndens utredningsuppdrag

- Öka det hållbara resandet - fortsätta att utveckla lokaltrafiken samt bygga GC-vägar enligt antagen plan. Möjliggöra kombinationen av resande med cykel på bussen!
- Samordna vaktmästarorganisationen Fok/SBN
- Omvärldsbevaka och utred utvecklingsmöjligheter gällande sophämningsavgifter och utökad service vid deponin

Jävsnämndens driftsbudget

Budgettram, tkr	2025	2024
Nettobudgettram	50	50
Effektiviseringar		
Kompensation prisökningar/satsningar		
Återläggning Särskilda anslag		
Särskilda anslag		
Summa Jävsnämnden	50	50

Fritids- och kulturnämndens driftsbudget

Budgetram, tkr	2025	2024
Nettobudgetram	53 595	49 527
Löneökning föregående år		900
Löneökning 2025	750	
Verksamhetsförändringar, IT-tjänstekatalogen	375	2 940
Effektiviseringar	-1 000	
Kompensation prisökningar/satsningar		600
Återläggning Särskilda anslag	-500	-250
Särskilda anslag	1 550	500
Förändring kapitaltjänst	-265	-1 282
Förändrat PO-pålägg 2023–2025	-660	660
Summa Fritids- och kulturnämnden	53 845	53 595

Fritids- och kulturnämndens utredningsuppdrag

- Samordna vaktmästarorganisationen FoK/SBN
- Utveckla samarbetet med civilsamhället för att utveckla verksamheten
- Utredda och anpassa verksamheten till framtidens turistinformation i samverkan med övriga förvaltningar

Socialnämndens driftsbudget

Budgetram, tkr	2025	2024
Nettobudgetram	532 222	492 609
Löneökning föregående år		18 270
Löneökning 2025	15 750	
Verksamhetsförändringar, IT-tjänstekatalogen	4 175	
Effektiviseringar	-8 500	-1 900
Kompensation prisökningar/satsningar	12 500	8 625
Återläggning Särskilda anslag	-150	-100
Särskilda anslag	5 150	150
Förändringar kapitaltjänst	-62	-212
Förändrat PO-pålägg 2023–2025	-14 780	14 780
Summa Socialnämnden	546 305	532 222

Socialnämndens utredningsuppdrag

- Införa en effektiv och anpassad schemaplanering samt öka frisknärvaron

2.4 Specifikation skatteintäkter och statsbidrag

Skatteintäkter och statsbidrag, tkr

Invånare	2025	2026	2027
Invånare	15 488	15 388	15 288
Skatteintäkter	2025	2026	2027
Skatteintäkter	916 059	941 172	970 259
Summa kommunalskatt	916 059	941 172	970 259
Statsbidrag	2025	2026	2027
Inkomstutjämnning	200 182	210 554	217 227
Kostnadsutjämnning	37 094	42 429	44 460
Regleringsbidrag/-avgift	36 968	32 103	26 503
Strukturbidrag	46 743	46 441	46 139
LSS-utjämnning	4 121	4 095	4 068
Summa statsbidrag (inkl kommunal fastighetsavgift)	371 036	381 550	384 325
SKR: prognos eftersläpningseffekt 2024			
Summa skatteintäkter och statsbidrag	1 241 167	1 276 794	1 308 656
Kommunal fastighetsavgift	45 928	45 928	45 928
TOTALT	1 287 095	1 322 722	1 354 584

3 Resultat-, balans- och finansieringsbudget

3.1 Resultatbudget

Resultatbudget, tkr	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	493 185	517 844	543 736
Verksamhetens kostnader	-1 611 185	-1 681 309	-1 736 246
Pensionskostnader	-32 950	-26 878	-26 399
Avskrivningar	-66 135	-68 789	-67 461
Verksamheternas nettokostnader	-1 217 085	-1 259 132	-1 286 370
Budgetförändringar			
Särskilda anslag, återläggning	9 665	18 975	2 200
Särskilda anslag, nya	-18 975	-2 200	-1 600
Löneökningar	-31 850	-23 820	-24 416
Övriga ramförändringar	-16 805	-10 000	-10 000
Ramförändring nytt särskilt boende	-5 000	-22 000	
Effektiviseringar	17 500	10 000	10 000
Summa förändringar	-45 465	-29 045	-23 816
Verksamheternas intäkter	493 185	517 844	543 736
Verksamheternas kostnader efter budgetförändringar exkl. avskrivningar	-1 689 600	-1 737 232	-1 786 461
Verksamhetens nettokostnad inkl. avskrivningar	-1 262 550	-1 288 177	-1 310 186
Skatteintäkter och statsbidrag inkl kommunal fastighetsavgift	1 287 095	1 322 722	1 354 584
Summa skatter och statsbidrag	1 287 095	1 322 722	1 354 584
Finansnetto	-16 800	-15 098	-15 083
Årets resultat före extraordinära kostnader	7 745	19 447	29 315
Resultat i % av skatter och statsbidrag	0,6 %	1,5 %	2,2 %
Nettokostnadsandel	99,4%	98,5%	97,8%
Resultat i genomsnitt 5 år bakåt			
Genomsnitt 5 år, 2021–2025 prognos	2,0 %		
Genomsnitt 5 år, 2022–2026 prognos		1,1 %	
Genomsnitt 5 år, 2023–2027 prognos			1,0%
Genomsnitt planperioden 2025–2027	1,4 %		

3.2 Balansbudget

Balansbudget, belopp i mnkr	2025	2026	2027
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	1 524,7	1 563,5	1 589,3
Likvida medel	122,0	134,9	170,6
Omsättningstillgångar	250,7	258,8	267,4
SUMMA TILLGÅNGAR	1 897,4	1 957,2	2 027,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	802,3	810,0	829,5
Årets förändring	7,7	19,4	29,3
Summa Eget kapital	810,0	829,5	858,8
Avsättningar	61,6	59,6	58,2
Långfristiga skulder	747,8	790,1	832,3
Kortfristiga skulder	278,0	278,0	278,0
Summa Skulder	1 025,8	1 068,1	1 110,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 897,4	1 957,2	2 027,3

3.3 Finansieringsbudget

Finansieringsbudget, tkr			
Löpande verksamheten	2025	2026	2027
Löpande verksamheten			
Resultat före extraordinära poster	7 745	19 447	29 315
Justering för avskrivningar	66 135	68 789	67 461
Kassaflöde från den löpande verksamheten	73 880	88 236	96 776
Investeringsverksamheten	2025	2026	2027
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-215 105	-107 550	-93 305
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-215 105	-107 550	-93 305
Finansieringsverksamheten	2025	2026	2027
Nyupplåning, avgiftsfinansierade verks. investeringar	42 250	42 250	42 250
Nyupplåning, fastigheter nyinvesteringar	105 000	0	0
Nyupplåning, fastighetsunderhåll			
Amortering	-10 000	-10 000	-10 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	137 250	32 250	32 250
Årets kassaflöde	-3 975	12 936	35 721

Se även kommunens finanspolicy antagen av kommunfullmäktige (KF) 2022-04-11 § 59 samt riktlinjer för investeringar antagna av KF 2024-02-05 § 18.

Kommunen beräknas inte nå finanspolicyns målsättning för likviditeten gällande betalningsberedskap för en månads prognostiserade utbetalningar under åren 2025 och 2026. Detta beror på den eventuella likviditetsbelastning som kan komma att uppstå år 2024 om överflyttade investeringsmedel från tidigare år ianspråk tas under året i enlighet med nuvarande prognoser. Åren 2025 och framåt gäller den reviderade riktlinjen för investeringar vilket kommer att minska möjligheten till överflyttningar och förbättra planeringsmöjligheterna gällande främst den nyupplåning som kommunfullmäktige beslutar om kopplat till de strategiska investeringarna.

Enligt ovan budgetberäkning kommer betalningsberedskapen att som minst uppgå till 22 betaldagar år 2025 (om man räknar med kommunens checkkredit på 20 mnkr så finns en betalningsberedskap på 26 betaldagar). År 2027 återhämtas likviditetens och målsättningen med en månads betalningsberedskap uppnås då återigen, om den ekonomiska planen i övrigt för åren 2026–2027 hålls med resultat- och investeringsnivåer som i detta underlag.

4 Investeringsbudget

Sammanställning investeringar 10 års plan

Belopp i tkr	2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034
Samhällsbyggnadsnämnden	134 500	43 000	32 000	36 000	41 000	46 000	46 000	46 000	46 000	46 000
Utbildningsnämnden	5 300	5 000	5 000	10 000	10 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Socialnämnden	19 250	4 650	4 300	4 500	3 000	3 000	3 100	3 100	3 100	3 200
Fritids- och kulturnämnden	7 205	5 105	4 455	2 570	2 820	2 820	2 820	2 520	2 520	2 520
Kommunstyrelsen	6 600	7 545	5 300	7 050	7 400	11 800	6 100	7 050	7 400	8 800
Summa kommunen exkl. VA o renhållning, extern finansiering	172 855	65 300	51 055	60 120	64 220	68 620	63 020	63 670	64 020	65 520
VA, extern finansiering	42 000	42 000	42 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Renhållning extern finansiering	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Stadsnätet, extern finansiering										
Summa kommunen inkl VA o renhållning, extern finansiering	215 105	107 550	93 305	75 370	79 470	83 870	78 270	78 920	79 270	80 770

4.1 Specifikation investeringsbudget per nämnd/styrelse tre års tidplan, tkr

Samhällsbyggnadsnämnden	2025	Plan 2026	Plan 2027
Ram	41 500	40 000	29 000
Utveckla kommunens del av Strandängarnas aktivitetsområde*	500	500	500
Fastighet; utveckla utomhusmiljöer vid skolor & förskolor för en mer naturnära miljö*	500	500	500
Energibesparande åtgärder, solpaneler etc. enligt fastighetsavdelningens prioritering*	2 000	2 000	2 000
Summa självfinansierat utrymme	44 500	43 000	32 000
Nybyggnationer/renovering - strategiska investeringar (år 2025 sker färdigställandet av ett nytt särskilt boende)	90 000	0	0
Summa lånefinansierat utrymme	90 000	0	0
Summa Samhällsbyggnadsnämnden exkl. VA och Renhållning	134 500	43 000	32 000
Varav nämndens ram märks till akuta, oförutsedda åtgärder	4 150	4 000	2 900
VA	42 000	42 000	42 000
Renhållning	250	250	250
VA och renhållning	42 250	42 250	42 250
Summa Samhällsbyggnadsnämnden inkl. VA och renhållning	176 750	85 250	74 250

Utbildningsnämnden	2025	Plan 2026	Plan 2027
Ram	5 000	5 000	5 000
Staket och utomhusmiljön vid förskolor*	300	0	0
Summa Utbildningsnämnden	5 300	5 000	5 000
Varav nämndens ram märks till akuta, oförutsedda åtgärder	500	500	500

Socialnämnden	2025	Plan 2026	Plan 2027
Ram	3 500	3 900	4 300
Åtgärder värmebölja, höga temp	750	750	
Summa självfinansierat utrymme	4 250	4 650	4 300
Varav nämndens ram märks till akuta, oförutsedda åtgärder	350	390	430
Inredning nytt SÄBO	15 000		
Summa lånefinansierat utrymme	15 000		
Summa Socialnämnden	19 250	4 650	4 300

Fritids- och kulturnämnden	2025	Plan 2026	Plan 2027
Ram	2 405	2 955	2 955
Folkets Hus - projektering, utveckling i samverkan med fastighetsavdelningen*	300		
Konstnärlig utsmyckning; nytt särskilt boende*	1 000	650	
Konstgräs Furuwallen*	3 500		
Vassholmen*		1 500	1 500
Summa Fritids- och kulturnämnden	7 205	5 105	4 455
Varav nämndens ram märks till akuta, oförutsedda åtgärder	241	296	296

Kommunstyrelsen	2025	Plan 2026	Plan 2027
RAM	500	500	500
Krisberedskap*	2 000	2 000	2 000
IT-tjänstekatalog*	4 100	5 045	2 800
Summa självfinansierat utrymme	6 600	7 545	5 300
Varav nämndens ram märks till akuta, oförutsedda åtgärder	50	50	50
Stadsnätet, extern finansiering	-	-	-
Summa Kommunstyrelsen inkl Stadsnät, extern finansiering	6 600	7 545	5 300

Summa investeringsbudget kommunen	215 105	107 550	93 305
Varav märks till akuta, oförutsedda åtgärder	5 291	5 236	4 176

Finansiell leasing

Finansiell leasing, tkr	År 2025–2027
Finansiering av kommunens fordon, ram 2025–2027	40 000
Summa finansiell leasing	40 000

5 Kommunkoncernens budgeterade resultat år 2025

Budgeterat resultat, tkr	2025
Kalix kommun	7 745
Stiftelsen Kalixbostäder	8 298
Kalix Nya Centrum KB	-6 100
Kalix Industrihotell AB	2 314

Budgetprocessen har ännu inte kompletterats med de kommunala bolagen inför år 2025. I kommande budgetprocess inför år 2026 behöver de införlivas för att i tid styra om sina processer med att ta fram budgetunderlag så långt i förväg inför budgetåret såsom primärkommunen gör i detta beslutsunderlag. Ovan tabell visar därmed endast bolagens beräknade resultat år 2025 utifrån deras beslutade budget för år 2024. Det ger ändå en bild av kommunkoncernens förutsättningar framåt och indikerar ytterligare behovet av amortering på särskilt Kalix Nya Centrum KB's lånebörda då räntekostnader och borgensavgifter tynger bolagets resultat.